HOOFDSTUK XVIII.

ARME TINE.

Tine was te Diest gebleven, in de geheime kamer van Cockx. Het meisje voelde geen schrik van de eenzaamheid, zij wakkerde het vuur in den haard wat aan, zette zich op de knieën en bad vurig voor den aanvoerder der patriotten, die men door het afschuwelijke weer vervoerde, zij bad voor het brigandsleger.

Weldra liet ze hare gedachten vrijen teugel; de bolletjes van den rozenkrans gleden trager door haar vingers, om spoedig geheel stil te houden. Het kruisje bengelde heen en weer; de maagd was in diepe gepeinzen verzonken, denkend aan de ongelukkigen, die in dit afgrijselijke weer ronddwaalden, zelfs misschien aan honger ten prooi; zij zag haar dorpje terug, haar lief Meerhout, verscholen achter een mantel van groen en omgeven door dichte bosschen, waar ze zich zoo gaarne vermeide. De zonne lonkte haar vriendelijk toe, de vogels floten hun lustig liefdelied, de koekoek herhaalde prettig zijn lodderig geroep, de zon kuste haar blanke voorhoofd.

O, ze leefde daar zoo gelukkig! In dat tengere lichaam schuilde een teedere ziel, een ziel, vatbaar voor de grootste geheimen der goddelijke natuur. Zij begreep, wat er omging in de kloppende hartjes der zingende vogels; ze bleef vol verrukking luisteren naar hun lied.

Haar ziel gaf den zoelen lenteadem zijn kus terug en lachte het koesterend zonnelicht blijmoedig tegen.

't Was overal feest in de natuur.

De kersenboomen stonden in vollen bloei en geleken op reusachtige tuilen; de wind op het groene gras had honderden witte vlokjes geschud en deze vormden een kostbaar tapijt.

Hoor, daar dreunen de zware klokken uit den dorpstoren. 't Is Paschen! Heft de harten ten hemel, gij, geloovigen, juicht met ons mede, feestvierende natuur. Halleluah! Juicht en looft den Heer, gij menschen der aarde.

En de dorpelingen trekken vroom ter kerke, waar talrijke lichtjes pinken ter eere van den verrezen Schepper, van den Zaligmaker.

Toen was de vijand gekomen, met dreunenden stap, en onder het getamp en geklikklak van wapenen, en hij zou vrijheid bezorgen en gelijkheid. Broederschap zou er onder de volkeren heerschen, en deze woorden, die als een bitteren vloek over zijn lippen rolden, werden door duivelachtige echo's herhaald, en hij bracht zijn schoone principen in praktijk.

De geloovigen werden uit Gods tempel verjaagd, men nam den priester, den ouden, grijzen herder, gevangen en haalde de klokken uit den toren. De menschen moesten lachen of weenen, naargelang de republiek lachte of weende.

Zware lasten werden de bevolking opgelegd. De boeren moesten achtereenvolgens hun hoeven verlaten; het veld lag braak, de handel stil, er was tering, noch nering. Er rustte een vloek over de landstreek, een vloek, gebaard uit het heiligste woord, dat over de wereld klonk: uit de vrijheid!

Bittere spotternij.

Dat was nog niet voldoende. Na het volk lichamelijk en zedelijk te hebben uitgeput, kwam er bevel dat de jeugd moest oprukken, om de belangen van den verdrukker te dienen, om te vechten en te sterven op vreemden bodem voor de wangedrochtelijkste principen.

Het woord *broederschap* werd versmoord in een zee van bloed.

Tine overwoog dit alles; zij hoorde het volk morren, dreigen, zij zag het opstaan, naar de wapenen grijpen en zich vereenigen voor de belangen van den vadergrond.

O, droeve, droeve dagen volgden elkander op als de zwarte dagen van een ongeluksboek; de tijd kroop om in zijn afwisseling van smart en vreugde. Nu eens werden de boeren verslagen, dan behaalden zij de schitterendste overwinningen.

Te Meerhout, haar geboortedorp, moest de Franschman vluchten, na een strijd van achttien volle uren.

En ze dacht met onverklaarbare teederheid aan Dog, het gedrochtelijk monster. Geen was er in gansch het leger, die den moed zoo ver dreef, geen enkel, die den vijand dieper haatte.

Waarom zweefde het beeld van Dog nu zoo gestadig voor haar geest? Zij kon er zich geen rekenschap van geven; telkens als ze zijn beeld wilde ontwijken, werd zij er met onverklaarbare teederheid toe getrokken.

Er was een gevoel in haar harte geslopen, dat ze tot nu toe niet gekend had, een gevoel, dat bedwelmend naar haar hoofd steeg, dat haar slapen deed kloppen en een blos op haar wangen dreef.

Waarom dacht ze toch aan Dog? Waarom wilde de gestalte van den held niet uit hare verbeelding wijken?... Gevoelde ze misschien sympathie voor hem?... Sympathie, o, ja, veel sympathie.

Of zou het misschien liefde zijn... Liefde?

En bij dit woord hield het harte der maagd een oogenblik op met kloppen... Liefde voor het monster met die vervaarlijke, bloedige oogen, met dien vreeselijken mond, met die korte, ineengedoken gestalte?... Liefde voor dit gedrocht, dat een gevaarlijk dier geleek?

Ja, maar Dog had ook een gouden hart, een hart, dat tegen elk menschelijk voorkomen kon opwegen, een hart, dat gloeide en overkookte van haat tegenover den verdrukker, maar waarin ook de liefde als een overweldiger, als een heerscher troonde.

— Liefde? vroeg Tine zich af, zou ik dien man liefhebben?

En nu herinnerde zij zich weer dat Dog steeds verteederd werd door haar blik, dat er kalmte in zijn ziel daalde bij het minste woord van haar; dat hij tot tranen toe geroerd was, wanneer hij haar over zich zag heenbuigen en zijn gapende wonden voelde betten.

O, ze had gebeden, vurig gebeden voor die sponde, waar Dog als een vormelooze klomp lag uitgestrekt. En ze moest bekennen, dat ze door haar aanhoudende waakzaamheid, den zwarten geest met zijn vervaarlijke zeis, die den levensdraad van haren beschermeling wilde afknotten, verdreven had.

Het meisje dorst zich niet bekennen dat zij den jongen beminde, doch hare ziel was edelmoedig genoeg om zich aan den dapperen krijger te wijden.

In die overwegingen verliep er een volle dag.

Piroke keerde 's avonds terug en meldde dat Cockx bij Van Gansen te Testel bleef en hij zelf last had gekregen haar naar Meerhout te geleiden.

Beiden legden zich daarop te ruste, om 's anderdaags de reis te ondernemen.

Nauwelijks was het ochtendlicht aan 't grauwen, of ze waren te been.

De ijzige morgenlucht zweepte hen in 't gelaat en verfde hun wangen paarsch en rood; aan den baard van Piroke bengelden ijskegeltjes en de tengere Tine hijgde onder de drukking van de fijne lucht.

Toen ze de brug aan de poort over wilden, beval eensklaps een barsche stem:

— *Halte!*

— De duivel hale uw schoonmoeder! mompelde Piroke.

De officier riep den sergeant en beval hem de lieden te ondervragen. Deze, een Vlaming, vroeg barsch:

— Uw paspoort?

— Wij hebben er geen.

— Zoo, zoo, ge behoort zeker tot het leger der brigands? Waar gaat ge met dat schoone duifje heen?

— Het is mijne dochter, citoyen, wij trekken terug naar huis, naar Meerhout. Wij hebben alhier zaken gedaan.

— Een schoon meisje, vleide sergeant Van Wilder, een schoon meisje.

En zich tot Tine wendend, vroeg hij:

— Zijt ge niet bang voor de Sanskulotten?

— God beware me hiervoor.

— God, God! spotte de sergeant. Er is geen God meer.

— Is er geen God meer? vroeg Piroke verbaasd.

— Zwijg, kromme, ik spreek u immers niet aan.
— Maar... maar...
— Zwijg, kromme, zeg ik.
— Maar, antwoordde Piroke, die kwaad werd, wat hebt ge met God gedaan?
— Afgeschaft.
Piroke gevoelde grooten lust den man tegen den muur te slaan.
De sergeant bekommerde zich niet meer om Piroke en hield zich uitsluitend met Tine bezig.
— Dus gaat ge naar Meerhout?.... In die kou?.... Blijf hier...
Doch ziende dat Tine het hoofd schudde, vroeg hij weer :
— Welken weg wilt ge nemen?
— Over Schaffen en Tessenderloo.
— Goed, *passez!*
Beiden waren zoo verheugd, dat zij de onheilspellende flikkering in de oogen van den Vlaming niet bemerkten.
Zij bevonden zich buiten de stad, op de baan, die naar Tessenderloo en verder de Kempen inloopt.
De sergeant wendde zich na hun vertrek tot den officier en fluisterde hem eenige woorden in het oor. Deze lachte toestemmend. Wat voerden de twee mannen in 't schild? We zullen het weldra zien.
De twee vluchtelingen stapten zoo snel voort, als de dik opeengepakte sneeuw het hun toeliet. Reeds hadden zij Schaffen een groot uur achter den rug, toen Tine eensklaps hijgend bleef staan.
— Piroke, zei ze, ik kan niet meer.
Het meisje zag er inderdaad afgemat uit ; op haar blanke wangen lagen twee hoogroode blosjes, haar oogen brandden koortsachtig en haar boezem zwoegde hevig.
— Dat valt, begoje, maar slecht uit, kind. Zoudt ge niet meer voort kunnen tot Tessenderloo?
— God, neen, zuchtte de maagd, dat is niet meer mogelijk, ik kan met moeite nog één stap doen.
— Dan zal ik u dragen.
— Och, neen, vriend. Gij ook schijnt vermoeid... gij..
Piroke onderbrak haar plotseling :
— Neen, mijn kind, ik ben kloek te been en een last als gij kan me niet deeren.
Tine blikte den braven man dankbaar aan, maar schudde het hoofd en zeide :
— Het is bepaald voor u onuitvoerbaar, ik zie het, uw knieën knikken onder uw lichaam.
Inderdaad, Piroke had het ook lastig. Hij beefde van vermoeinis. De man begon oud te worden en de ontberingen der laatste dagen verzwakten hem zeer.
Hij wilde juist antwoorden, toen ze op eenige stappen van daar den draf van paarden hoorden. Angstig wendden zij het gelaat naar den kant van Diest. In de verte daagden twee ruiters op.
Een angstkreet ontsnapte Tine's lippen, toen zij in een der twee ruiters sergeant Van Wilder herkende. Het werd haar benauwd om het harte.
— Kom, Piroke, smeekte zij, laat ons spoedig vluchten.
De maagd voelde haar krachten herleven.
— Waar? Waar naartoe?
— Het is mij om het even, als wij die schurken maar uit het oog zijn.
— Indien wij de eerste huizen van Tessenderloo kunnen bereiken, zijn we veilig, zei Piroke.
Hij trok het meisje met zich in het kreupelhout. Nijdig zwierden de takken in hun gelaat en lieten er roode striemen op achter. Geen van beiden sloeg er acht op.
De twee ruiters draafden voorbij, doch Van Wilder wees den officier de voetstappen, die naar het bosch liepen.
— Zij hebben zich daar verscholen, luitenant.
— We zullen den kromme algauw van kant maken. Het duifje zal daarna niet veel meer tegenstribbelen.
— Laat ons dan spoed maken, citoyen-luitenant, we zijn weldra te Tessenderloo en daar vinden wij de mannen van Turbin.
— We laten den oude als spion fusilleeren.
Ze drukten de sporen in hun dravers en renden door de sneeuwvlakte.
Piroke en Tine herademden. De koortsige gejaagdheid van het meisje had plaats gemaakt voor diepe neerslachtigheid.
Ze vervolgden hun weg door het kreupelhout, doch na eenige stonden moest Tine ophouden.
— Piroke, ik kan niet verder.
Piroke sloeg wanhopig de oogen in het rond. Er was geen enkele woning te bespeuren. Hij ontwaarde niets anders dan de besneeuwde masttoppen en de eindelooze witte vlakte.
— Ik heb kou, kreunde het meisje, vriend ; ik voel een kille huivering door mijne ledematen.
— Kom, kind, we zullen een wegeltje zoeken, daar zal het gaan u wat gemakkelijker vallen.
— Ik kan niet meer...
— Binnen enkele minuten zijn we aan de huizen. Men zal u liefdevol verzorgen.
Tine loosde een diepen zucht.
Piroke ziet haar aan en bemerkt dat het meisje erg bleek is geworden. Hij neemt een kloek besluit, tilt haar in zijn armen en strompelt met haar voort.
Arme man ! Zijn handen trillen van kou waggelend sloft hij aan ; onophoudend snijdt het houtgewas in zijn gelaat ; hij struikelt over boomstronken en komt eindelijk tot over de heupen in het water eener gracht terecht.
Plonzend klautert hij met zijn last op den kant, de moed geeft hem reuzenkrachten. Zijn gelaat is vol bloed, zijn handen tintelen nu als vuur.
— Houd op ! Houd op ! lispelt het meisje. Ik zal gaan.
— Kunt ge gaan, kind?
— Ik zal het beproeven.
Tine zet nu eenige stappen, werkt zich pijnlijk door de sneeuw, doch moet het aldra opgeven.
— Helaas, ik kan niet meer, snikt ze.
Tranen van ontmoediging ontspringen aan haar oogen.
Piroke is radeloos ; nooit had hij durven denken dat zoo iets hem in zijn leven overkomen zou.
— Begoje, mompelt hij, de hand aan de wang brengend, ik geloof dat ik aan het weenen ga. Kom, Piroke, ge moet u sterk houden in tegenwoordigheid van zwakken.
Moedig neemt hij de maagd weer op en vervolgt opnieuw met wankelende schreden zijn weg.
Tine heeft, door zwakte overmand, de oogen gesloten ; haar lichaam gloeit als vuur, de koude vangt haar werk aan. De reaktie volgt.
Hijgend en blazend, rust de patriot een oogenblik met zijn dierbaren last. Tine opent de oogen en vraagt, zoo zwak, dat Piroke het nauwelijks hooren kan :
— Zijn we nog ver van vader?
— Neen, neen, kind, antwoordt Piroke met een snik, nog maar enkele oogenblikken.
De maagd staart hem glimlachend aan en schijnt weer in te sluimeren. Doch een stond nadien opent zij opnieuw de oogen en vraagt :
— Piroke !
— Wat is er, kind?
— Waar mag Dog wezen?
Dog? Deze vraag verwondert Piroke.
— Ik weet het niet, kind, zegt hij.
— Zou hij reeds genezen zijn?
— Waarschijnlijk.
— Hij was toch zoo erg gewond.
— Ja, maar hij heeft een ijzeren gestel.
— Hij was toch zoo zwak, fluistert Tine.
Beiden vervallen in diep nadenken... Eensklaps heft het meisje het hoofd op en vezelt :
— Piroke !... Dog heeft toch een gouden hart, niet waar?
— Ja, kind. Ik ken, begoje, niemand die edelmoediger is dan hij.
Piroke moet ophouden. Dat spreken heeft hem den adem bijna afgesneden. De wind huilt in de denneboomen en klaagt zoo zonderling. Fijn sneeuwzand dwarrelt rond en wordt langs den kant opeen gehoopt. Een huivering schudt het lichaam van Tine. Piroke sluit haar nauwer om het lichaam en ziet ze bedrukt aan.
— De oorlog is een vreeselijk iets, denkt de man.
En luid voegt hij er bij :
— Die vervloekte Sanskulotten !
In de verte hoort hij een naderend gerucht. Piroke is on-

gerust. Gedurig loert hij links en rechts, als vreest hij uit de zandwoestijn de steekhoeden der Franschen te zien opdagen.

IJzig snijdt de wind hem door merg en been. Hij moet voortstappen, om zich te verwarmen ; de last begint hem ondragelijk te worden. Hij spant al zijn krachten in, en schrijdt langzaam voort.

De zon is glansrijk opgestaan en doet de sneeuw als millioenen sterren fonkelen.

Aandachtig luistert Piroke. Hij denkt andermaal gerucht te hebben vernomen.

— Het zal de wind zijn, die door de masten kreunt, mompelt hij.

Inderdaa, men hoort niets meer. Alles is stil in 't bosch. Soms snerpt de wind een gansch sneeuwpak van de zwaargeladen takken, en dit ploft met een doffen slag tegen den grond. Talrijke vluchtende kraaien strijken over het landschap heen en krassen zoo akelig, dat Piroke er « aardig » van wordt. De adem fluit hem pijnlijk door de keel en het zweet vloeit in dikke druppels samen met het bloed, dat langzaam in zijn hals afzijpelt... Hij staat weer stil... Tine opent de oogen en vraagt :

— Zijn we er?

— Nog niet, kind.

Tine kreunt zachtjes.

— Schep nog wat moed, meisje.

— Ik gevoel me toch zoo zwak... Ik zou bij vader willen zijn... te Meerhout...

Juist wilde Piroke haar nogmaals eenige woorden van moed influisteren, wanneer plotseling, enkele voetstappen van hen af, een barsche stem weerklonk .

— *Qui vive?*

Op hetzelfde oogenblik zien beiden de steekhoeden van een patrouille.

— We zijn verloren, reddeloos verloren ! kermt Piroke.

Langzaam ontglijdt de dierbare last zijn armen en zakt in de donzige sneeuw.

HOOFDSTUK XIX.

DE SMART VAN EEN HELD.

— We zijn verloren ! herhaalde Piroke.

Op hetzelfde oogenblik hadden vier handen hem vastgegrepen, en vooraleer hij zich rekenschap kon geven van hetgeen er omging, was hij stevig aan handen en voeten gebonden en sleepte men hem naar het naastbijgelegen gehucht *Schoonhees*, in de herberg *In den lustigen Hof*.

De arme man wrong, stampte en riep op Tine. Niets hielp. Men gaf den sukkelaar wat kolfstampen en wrong de koorden om zijn handen nog dieper toe.

In de herberg zag het er heel lustig uit. Aan de tafels lagen verscheidene Fransche soldaten lui op stoelen uitgestrekt. In den haard flikkerde een helle gloed ; een stinkende tabaksrook vulde de gelagkamer ; achter den toog stond een Sanskulot, die de soldaten te drinken gaf.

Toen Piroke binnen kwam, keken de Franschen allen op en barstten in een luidruchtigen schaterlach los.

— Hé, sergeant Van Wilder ! riep men. Waar hebt ge dien aap gevangen?

— Hij heeft geen tanden en zal niet meer bijten, lachte Van Wilder.

— Hij kan gemakkelijk dienst doen als vogelschrik.

Op die manier ging men voort den armen patriot voor den zot te houden. Piroke keek bedaard in het rond en liet zich door die gekkernijen geenszins afschrikken. Hij dacht slechts aan het meisje. Zou men haar ook hierheen voeren? Steeds wendde hij het hoofd naar de deur. Dit maakte de opmerkzaamheid gaande van de soldaten, en ze vroegen aan den sergeant in het Fransch :

— Is die kerel te betrouwen? Ge weet dat men heden morgen een sterken troep brigands in den omtrek gezien heeft.

— Bah, lachte Van Wilder, de kerel wacht op zijn liefke.

— Zoo, zoo, wie kan er op dat monster verliefd geraken?

Van Wilder knipte veelbeteekenend met de oogen en antwoordde :

— Dat is geen spek voor uwen bek.

— Is ze schoon? riep men.

— Luitenant Sellier zal haar wel naar hier brengen, laat hem maar begaan.

— *Il a de la chance !* Hij heeft geluk !

Laat ons intusschen zien wat er van Tine geworden is.

Nadat Piroke op zoo'n ruwe wijze was weggeleid, bleef de officier alleen met het jonge meisje achter.

Zij lag in de sneeuw, bleek, als het blanke tapijt zelve ; geen zucht, geen klacht, geen adem kwam over hare lippen, het leven scheen haar verlaten te hebben. Dat was ook de meening van den officier. Hij boog voorover, zette zich op de knieën in de sneeuw en legde het oor op het hart der maagd.

Er verscheen een glimlach op zijn lippen.

— Zij leeft, mompelde hij zegevierend. Het hart klopt nauw hoorbaar. We zullen het duifje eens tot het bewustzijn terugroepen.

Hij nam zijn veldflesch en bracht ze aan hare lippen. Tine opende weldra de oogen, doch sloot ze onmiddellijk weer. Het scherpe zonnelicht, dat verblindend teruggekaatst werd door de sneeuw, was al te machtig.

— Piroke, mompelde zij zacht, Piroke, zijn we haast bij vader?

— Zij ijlt, dacht de officier, ze heeft de koorts. De kou heeft haar te sterk aangegrepen.

Hij nam zijn zakdoek en goot er wat brandewijn op... Hiermede waschte hij 's meisjes slapen. Een blos overtoog haar gelaat, het bloed dreef sneller door de aderen, allengs kreeg ze het bewustzijn terug.

— O, wat is het hier koud, lispelde zij klappertandend... koud... koud...

De officier nam zijn flesch, en goot een gedeelte van den brandewijn in haar mond.

Tine herleefde onder den gloed van den drank.

De officier bukte zich voorover, doch hij schrikte, alsof een angel hem gestoken had.

De oogen der maagd stonden strak op hem gericht, strak, met een uitdrukking van den grootsten schrik, van de uiterste bangheid. Haar lippen trilden, een schorre kreet ontsnapte haren mond ; zij wilde nogmaals schreeuwen, maar kon niet meer ; de angst verlamde hare tong ; zij sloot de oogen met een zenuwachtige huivering en liet de armen slap langs het lichaam vallen.

De officier wreef nogmaals hare slapen met brandewijn.

Een kreet weerklonk ; de maagd werkte zich met een uiterste poging overeind, weerde den Sanskulot van zich af en, als een opperste bede, kwam het schor, maar luid en krachtig uit haar mond:

— Dog !... Dog !... Dog !... Ter hulp !...

De officier drukte de hand op haren mond, om haar het schreeuwen te beletten. Hij wilde het meisje optillen en naar de hoeve dragen. Tine hijgt benauwd, angstig, flauw, bijna onhoorbaar piept haar adem. De officier staart om zich. Hoorde hij daar geen gerucht als van naderende lieden? Scherp luistert hij toe... De wind floot huilend door het witte geboomte, dat is alles. Hij trekt zijn hand terug van 's meisjes mond.

— Dog !... Dog !... Dog !... huilt ze weer, zoo hard haar uitgeputte krachten het toelaten... Dog !... Dog !...

Een vloek ontsnapt de lippen van den officier ; nijdig legt hij nogmaals de hand op haren mond. Tine is aan de vertwijfeling ten prooi... Zij wentelt en keert zich in de sneeuw, slaat met handen en voeten, stikt bijna onder de drukking der vuist van den beul. Ze knarsetandt, opent den mond in een laatste poging en bijt in één krampachtig tandenknarsen. De Sanskulot slaakt een rauwen gil, hij trekt de hand terug. Ze is vol bloed.

— Hulp !... Hulp !... Hulp !... klinkt het nogmaals. Dog, kom mij ter hulp !

Vol woede werpt de officier zich op haar en slaat de bebreede hand op haar gorgel.

De vrouwen baden voor het heil van het Vaderland.

Het meisje hijgt... snakt... krocht naar adem... slaat verwoed met de voeten, krabt en nijpt de sneeuw met de handen, woelt en spartelt... Haar oogen puilen uit de kassen... haar gelaat wordt paarsch... een lange siddering loopt door gansch haar lichaam... Zij wil met eene krachtige beweging het hoofd opheffen... en slap, levenloos, valt ze neer.

Daar verneemt de officier een gedreun, als de stappen van naderende menschen. Angstig ziet hij, nog steed drukkend met ijzeren vuisten op den gorgel der maagd. Dichter klinken de schreden. Er komt hulp.

De Franschman, zoo moedig tegenover de weerlooze maagd, voelt den schrik zich om het harte slaan, springt op en verdwijnt in de richting der hoeve.

't Was tijd, want even daarna springen twee boeren uit het struikgewas op het voetpad.

— Hier is een moord gebeurd ! roept Dog, want hij was het en, zich voorover bukkend, neemt hij het hoofd van het meisje in zijn handen.

— Tine ! gorgelt het als 't wraakgeluid van een wild dier uit zijn keel. Tine !... Tine !... Tine !...

Boer Stansen slaat vol schrik de handen voor de oogen.

Dog tilt de maagd in de hoogte en drukt zijn oor tegen haar lippen.

— O, Tine, o, Tine ! Men heeft haar vermoord !

De ruwe Dog valt snikkend met zijn duurbaren last in de sneeuw en weent, weent als een knaap, dien men zijne moeder heeft ontnomen.

De smart van Dog beschrijven, is niet mogelijk ; één mensch, één meisje had in zijn leven liefdevol naar hem geblikt ; één meisje had als de engel der liefde hem verzorgd, had hem, het monster, den armen stumperd, gekoesterd ; één mensch, één meisje, had medelijden getoond met het leelijke wezen, had hem woorden van genegenheid en innige vriendschap toegefluisterd, had in de koorts het veege schuim van zijn lippen gevaagd... en dat wezen, dat meisje, lag daar nu voor zijn voeten dood... O, dat was verschrikkelijk ! De ster uit den bangen nacht zijns levens was uitgedoofd, het was wederom duister en droef rond hem geworden... Zijn harte was gebroken.

Hij neemt zijn hoed af en prevelt een gebed.

Een oogenblik bleef hij weenen bij het lijk zijner Tine en fluisterde haar zulke zoete namen toe, dat Stansen verwonderd opkeek, want deze wist niet dat de ruwe Dog zulk een zacht, zulk een gouden hart bezat. Toen sprong hij op, trok zijn groote slagbijl uit zijn gordel en riep op zulken wilden toon, dat Stansen de schrik om het harte sloeg :

— Wraak ! Wraak !...

Hij trok Stansen meê, wees hem naar de versche voetstappen in de sneeuw, naar de roode streep, die de bloedvlekken hadden nagelaten en snikkend zette hij het op een loopen. Het spoor wees hem den weg, hij zou niet lang zoeken. Aan den draai van het voetpad zag hij een vlakte voor zich en op een honderdtal stappen van de hoeve bemerkte hij een vluchtenden officier.

Een kreet van triomf ontsnapte zijn keel ; hij liep en sprong zoo woest vooruit, dat Stansen hem niet volgen kon.

Dog greep den officier bij den schouder, keek hem woedend in het wit der oogen, zwaaide de bijl omhoog en met één slag kliefde hij den moordenaar het hoofd.

Dog zag er vreeselijk uit, wanneer hij den slag toebracht. Zijn vlammende oogen waren met bloed doortrokken, zijn boezem ging fluitend en krochend op en neer, het schuim borrelde uit zijn mond.

Er was gerechtigheid geschied. De Fransche officier gaf reutelend den geest.

Zoodra de dwerg zijn wraak voltrokken had, nam zijn droefheid weer de bovenhand. Kermend liet hij zich op de rood geverfde sneeuw vallen en wrong in wanhopige gebaren het korte lijf.

— God ! God ! kermde hij, waarom hebt Ge mij toch zoo zwaar gestraft !

Krampachtige rillingen schokten zijn lijf. Plotseling sprong hij op. Dronken tonen schalden hem in het oor :

...le jour de gloire est arrivé !

Hij balde de vuist in de richting van de hoeve, legde Stansen op de makkers te gaan verwittigen en liep vervolgens in de richting, waar hij zijn Tine had achtergelaten.

Op den zoom van het woud keerde hij zich om, balde nogmaals de vuist naar de hoeve, en kreet waanzinnig van woede :

— Wee u, Franschen ! Haat in het leven ! Haat in het graf !

———

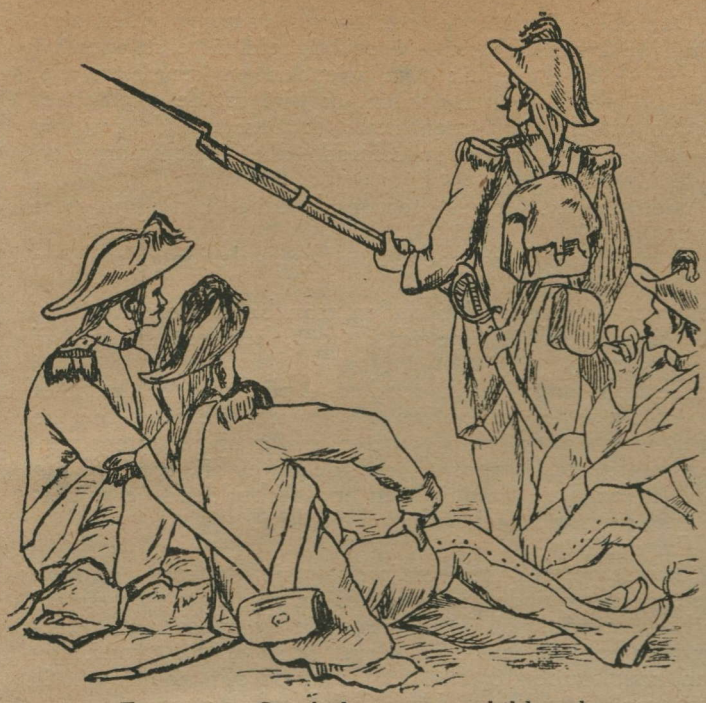

Een groep Sanskulotten op schildwacht.

HOOFDSTUK XX.

DE EED DER BRIGANDS.

Laat ons Piroke gaan opzoeken.

— Wat wilt ge met dien kerel doen? vroeg een soldaat den sergeant Van Wilder, die Piroke in de sneeuw had gevangen genomen.

— Binnen eenige minuten zal hij het aas zijn van de kraaien.

— Een kogel door zijn lompen kop?

— *Allons donc!* Is die kerel een kogel waard? Wij zullen hem aan den eersten boom den besten opknoopen.

— En hij kan voor musschenschrik dienen! *Quelle gueule, mes amis!*

De Sanskulotten lachten.

Plots wordt de deur, die op een binnenkamer uitgeeft, geopend en de kapitein treedt binnen.

— Wat is er gaande? vroeg hij.

— *Un espion, mon commandant.*

— *Interrogez-le.* Ondervraag hem.

De Wilder keerde zich tot Piroke.

— Hoe is uw naam, brigand?

— Ik weet het niet, men heet mij doorgaans Piroke.

De sergeant wendt zich tot den officier en zegt:

— Hij wil zijn naam niet zeggen.

— *Bon, bon! Nous verrons! Interrogez-le toujours.*

Van Wilder richt zich opnieuw tot den gevangene.

— Ge zijt een spion?

De oude man haalde de schouders op.

— We willen eenige inlichtingen, zult ge die geven?

Die vraag was zoo rechtstreeks en zoo onverwachts gedaan, dat Piroke er verbluft door werd.

Hij antwoordde:

— Vooreerst ben ik geen spion, maar een eerlijk landman. Ik woon te Meerhout en keerde met mijne dochter huiswaarts.

De sergeant lachte.

— Wij kennen dat. Men heeft u herhaaldelijk bij het leger der brigands gezien. Wilt gij op onze vragen antwoorden?

— Vraag maar.

— Zult gij de waarheid zeggen?

De nar zag dat er met die mannen niet te spotten viel. Het koud zweet parelde op zijn voorhoofd.

— Begoje, dacht hij, Piroke, maak u vaardig voor de groote reis.

— Antwoord spoedig! gebood de sergeant.

— Zeg me eerst waar mijne dochter is.

Van Wilder maakte zich boos. Hij beet op de tanden en stampvoette.

— Zeg ons de waarheid. Waar is het leger der brigands? Piroke wist het niet; hij wilde dit echter niet verklaren, overtuigd, als hij was, dat dit zijn zaak niet ver vooruit zou zetten.

Hij dacht een oogenblik na, hief toen het hoofd op en zeide, een fonkelenden blik op zijn ondervrager vestigend:

— Ge moogt mij fusilleeren. Ik zal niet spreken.

De sergeant bezag den officier. Deze vroeg wat hij gezegd had.

— Die man heeft veel moed, zei hij dan, na het antwoord vernomen te hebben.

En zich persoonlijk tot Piroke wendend, sprak hij:

— Dapper man!

Piroke herleefde.

— Goed soldaat geen verraad spreek, vervolgde de officier in gebroken Vlaamsch. Ik wensch u geluk.

Op Piroke's gelaat verscheen een glimlach.

— Welk braaf generaal, mompelde hij, nooit kwam ik er zulk een tegen; nu wil ik hem spoedig vragen of men het meisje geen kwaad zal doen.

De kommandant had zich tot den sergeant gewend met het bevel:

— *Pendez-le!*

— Wat zegt hij? vroeg de nar aan den sergeant, wiens gelaat op zijne beurt verhelderde:

— We moeten u ophangen, lachte deze.

Piroke meende, dat de grond onder zijne voeten openbarstte.

— Hoe? riep hij. Ophangen?

— Natuurlijk! Wat wilt ge dat we anders met u zouden doen?

— Mij ophangen?

— Gij zult toch zeker niet verlangen dat wij u omverschieten. Ge zijt ons geen kruit waard.

De kommandant keerde hem den rug en floot onverschillig een deuntje.

— Maar ge zult mis verstaan hebben. Zoo even zeide de generaal nog dat hij mij geluk wenschte.

— Is dat niet natuurlijk?

— Men hangt geen lieden op, die men geluk wenscht.

— De kommandant laat u niet hangen, omdat hij u geluk heeft gewenscht, maar omdat ge weigert hem te gehoorzamen. Hij acht u, omdat gij niets verraden wilt. Is er wel iets redelijker?

Piroke was als verpletterd door deze zonderlinge houding; hij had wat minder redelijkheid en wat meer medelijden van den officier verwacht.

De doodsklok luidde in zijn hart; nog eenige stonden, en hij zou vaarwel zeggen aan het leven, waar hij zoo vroolijk doorheen buitelde.

Hij had den kogel gevraagd, maar men beloofde hem de koord. Daarover gevoelde de man meer spijt dan over het vonnis zelf.

Zoo is 's menschen harte; het schrikt en beeft voor het gevaar in gewone omstandigheden, maar, wordt eenmaal de moed door de een of andere aanleiding opgewekt, dan trotseert hij alles.

Piroke had zijn rol als soldaat van het patriottenleger steeds waardig opgenomen. Bij hem was het geen laaiende vonk geweest, die als een stroovuur opflakkerde en uitdoofde. Hij was ten stijde getrokken in het volle besef van den toestand; de verdrukking, waaronder de Franschen zijn landgenooten gekluisterd hielden, had hem ten hoogste verbitterd. Toen Eelen met zijn mannen te Lier verscheen, bevond hij zich onder de eersten, die den jongen kapitein toejuichten en hem bij zijn aftocht volgden.

Piroke was nar geweest in het gild *De Jeanettebloem*; hij had een luimig karakter, een gouden hart; nooit verliet hem de vroolijkheid, zelfs in het heetste van het gevecht; steeds gaf hij een kwinkslag ten beste, die zijn makkers in een schaterlach deed losbarsten en hen aanvuurde.

Nu had een diepe ernst die luim verdreven; sedert de laatste dagen ontmoette hij zooveel ellende, dat er een snaar in zijn harte brak.

Hij was doodbedroefd, niet omdat hij sterven moest, maar omdat hij onder zijn taak bezweken was. Men vertrouwde hem het braafste, reinste en dapperste meisje toe, hij moest haar veilig tehuis brengen.

Helaas, het noodlot had het anders gewild; instede dat hij te Meerhout met Tine een triomfkreet zou aanheffen, klonk nu het nare *De Profundis* hem in de ooren.

Wat zouden de jongens van hem denken?

— Gehangen worden, morde hij, gehangen worden als een hond, wanneer men recht heeft om als soldaat te sterven.

Twee tranen biggelden over zijn ingevallen wangen en verdwenen in zijn stoppelbaard.

Een korporaal naderde hem. Hij scheen bewogen door het lijden van dien man.

— Weent ge? vroeg hij hem in 't Vlaamsch.

De toon dier woorden trof Piroke.

Hij keek den korporaal aan.

— Weent ge? vroeg deze opnieuw.

Piroke was beschaamd over zijn zwakheid en boog in stomme droefheid het hoofd.

— Waarom schreit ge? Ge vreest dus den dood?

— Neen, ik voel geen schrik.

— Kan ik iets voor u doen? vroeg de korporaal.

— Neen, schudde Piroke.

— Ge stelt misschien geen vertrouwen in een Vlaming, die tegen zijn broeders strijdt?

— Heb ik geen reden?

— Zeker hebt ge die, maar allen zijn niet als Van Wilder. Ik haat dien kerel, omdat hij zijn broeders voor eenige penningen verkoopt.

— En zijt gij dan beter dan hij?

De jongeling boog het hoofd en zweeg. Hij gevoelde maar al te wel dat hij maar weinig beter was dan Van Wilder.

Na een oogenblik hief hij het hoofd op en antwoordde:

— Ik gordde de wapens niet tegen mijn broeders aan, maar tegen een hoop fanatieke lummels, die de vrijheidsprinciepen der heilige republiek bestrijden... O, ik weet het wel, vervolgde hij snel, toen hij zag dat Piroke hem onderbreken wilde, ik weet wel dat ge mij zult antwoorden; ik ken mijn volk, 't is te ver achteruit, te bekrompen, om zich in te laten met de Fransche gedachten... Men heeft u, arme jongen, opgeruid, en, in plaats van in vrede onder 't weldadig beheer der republiek te leven, hebt ge uw land aan vuur en zwaard blootgesteld... Doch gij schijnt me een braaf man toe en ik wil iets voor u doen.

Piroke had de woorden van den korporaal met klimmende woede aanhoord. Doch wat baatte het hem in zijn laatste oogenblikken nog te twisten over gedachten en principen, dit kon ze slechts vergallen.

— Kan ik iets voor u doen? herhaalde de korporaal.

— Ja, knikte ditmaal de oude.

— Laat hooren.

— Ik wenschte neergeschoten en niet gehangen te worden!

— Waarom? Zal de dood u niet even goed met de koord als met den kogel vastgrijpen?

— Dat is de kwestie niet. Ik weet dat ik sterven moet, maar ik wil sterven als soldaat, en niet als spitsboef.

De korporaal was verwonderd over zooveel eigenwaarde bij den ouden man.

— Ik zal het vragen, antwoordde hij.

Hij ging naar den kommandant en keerde een oogenblik nadien bij den veroordeelde terug.

— Vruchteloos! De kapitein wil u niet als soldaat erkennen.

— 't Zij zoo, mompelde Piroke, terwijl hij het hoofd liet zakken.

De korporaal werd nog meer bewogen.

— Hebt gij geen lust tot schrijven?

— Schrijven? vroeg de arme man verwonderd.

— Ja, vooraleer ge sterft.

— Waarom?

— Om uw testament te maken.

— Neen, ik ben arm en laat niets achter. De kleederen, die ik aan het lijf heb, maken mijn eenigen rijkdom uit.

— Dan zult gij toch wel een laatste vaarwel willen zenden aan de uwen, alvorens de eeuwigheid in te stappen?

— Dat vaarwel riep ik mijn vrienden en kennissen toe, vooraleer ik de wapenen opnam. Ik wist dat de strijd vreeselijk en ongenadig wezen zou; ik beschouwde mij bij voorbaat als een doode en schudde alle bekommernissen van het leven af.

— Niets dus!... Ge zult sterven als iemand, die zijn stem verloren heeft?

— O, dat niet. Ik zal roepen: « Leven de jongens! Leve het lief Kempenland! »

De korporaal moest den ouden man bewonderen.

— Vriend, zeide hij, ge zijt dapper, het spijt me dat gij sterven moet.

— Ge hebt ongelijk, ik deed mijn plicht en beklaag het me niet. De uwen zullen me het leven benemen. Laat ze maar gerust begaan. Hun geweten zal er niet fel door verzwaard worden... Korporaal, voegde hij er bij, toen hij zag dat de rampzalige Vlaming zich hoofdschuddend verwijderde, ik wilde u toch een gunst verzoeken.

— En dat is?

— Ik was op weg met een jong meisje, dat men aan mijn zorgen toevertrouwde, ze was teer en zwak; toen men mij naar hier sleurde, heb ik ze ginder in de sneeuw achtergelaten... Ik beken dat ik niet gerust ben over haar lot... Het is zoo koud buiten... en... uw makkers zijn zoo ruw... ik bid u, waak over haar... U dankend, zal ik sterven.

De korporaal liep naar buiten om, indien het nog mogelijk was, de wil van den armen man uit te voeren.

Piroke's uur was geslagen. Vier mannen traden vooruit, legden de handen op zijn schouder en geboden hem van de bank op te staan.

— Dat God mijn arme ziel genadig zij, mompelde Piroke.

Men geleidde hem op het erf. De bandhond klaagde huilend en trok aan zijn ketting. Alles lag overhoop; men had het stroo uit de schuur gehaald en er een vroolijk vuurtje aan ontstoken... Tegen den veestal lag een vormelooze klomp in een overgrooten bloedplas... Het was een koe, die men door den kop gebrand en waaruit men groote stukken had gehakt. De ruiten en vensters der hoeve waren verbrijzeld, en de openingen met papier toegeplakt. Hier lag een ransel, daar een versleten tuniek of een platgetrapte schako, een bewijs dat de Sanskulotten het bont aanlegden en de flesch dapper hadden aangesproken.

Men duwde Piroke, met den strop om den hals, brutaal voort. Hij was blootshoofd en klappertandde van koude; zijn magere lippen prevelden een gebed.

— Heer, ontferm u mijner. Red Tine, bescherm het boerenleger.

De wind huilde en kloeg.

In den met een blanke wade overtogen notenboom zat een soldaat, die de *Marseillaise* floot.

— Haast u! riep hij zijn makkers toe, haast u, want ik zal hier nog bevriezen!

Deze uitroep werd beantwoord met een paar kolfslagen in den rug van den ouden sukkelaar.

— *Avancez donc, sale flamand!*

— Heer, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen, bad Piroke.

Hij bevond zich onder den notenboom.

— Halt! gebood men.

De groep bleef staan.

— Geef nu de koord!

Men wierp het touw naar den soldaat, die in den boom zat...

Deze sloeg het om een zwaren tak, maakte het vast in een mik en liet het andere einde naar beneden vallen.

— Zoodra ge den kerel hebt opgehaald, werpt me dan het eind maar dadelijk toe! riep hij, dan kan ik mij wat komen verwarmen.

Lastig gaat het werk, de boom is glad, de jongen daar moet zijn uiterste best doen om niet te vallen.

— Hop, daar hebben we 't! roept hij. Trek nu maar naar omhoog, wat zal dat koddig manneke aardig dansen!

Dansons, dansons la Carmagnole
Vive le...

Een schot dreunt; de soldaten schrikken op en uit de kruin van den boom klinkt een ijselijke gil

De soldaat wankelt in de takken; hij is gewond, want langzaam druppelt het bloed op de blanke sneeuw en verft er een rood tapijt.

De Sanskulot lost een vloek, zijn handen en voeten hebben geen kracht meer; hij zakt ineen en valt loodzwaar met een doffen bons naar beneden.

Op hetzelfde oogenblik klinkt een woest getier; de haag wordt doorbroken, en als een lawine borrelt en stormt een gansche drom het neerhof binnen.

— *Trahison! Trahison!* schreeuwen de soldaten. Ze loopen in alleriil naar de herberg en laten Piroke aan zijn lot over.

Corbeels snelt de vluchtenden achterna en bonst de deur open, en er volgt een vreeselijk gevecht, man tegen man.

Buiten klinken doffe schoten; men hoort het geknetter van wapenen, en er stijgt een angstig gekerm op, gemengd met ruwe vloeken en verwenschingen.

Door de opening der haag borrelt nog steeds de stroom der patriotten.

Ze vullen gansch het neerhof, omsingelen de hoeve van alle kanten en ontvangen de Sanskulotten, die langs de straat willen ontkomen, op zeisen en rieken.

Het gevecht duurt niet lang; de Franschen liggen weldra allen in een lauw bloedbad, met gekloven schedels, uitgestrekt.

Corbeels vaagt zijn sabel af en beziet hijgend de verwoesting.

— Waar is Dog? vraagt hij.

Boer Stansen treedt nader en beweert dat Dog in de nabijheid moet zijn.

Verscheidene boeren zullen hem gaan opzoeken en begeven zich op weg.

Op het neerhof galmen vreugdekreten; men hoort er het geroep: Leve Piroke!

De nar wordt zegevierend op de schouders binnengebracht; hij heeft de koord nog om den hals, die hem wurgen moest.

— Leve Piroke! Leve Piroke! schreeuwt men alom.

Piroke wil glimlachen, doch een pijnlijke trek verwringt zijn mond. Hij laat het hoofd zakken, terwijl men hem op den grond plaatst.

Zijn knieën knikken onder zijn tenger lichaam.

Corbeels wil hem om den hals vallen, doch hij wordt zachtjes afgeweerd; er blinkt een traan in de oogen van den nar.

— Wel, Piroke toch, waarom lacht ge niet? riep Corbeels vroolijk. Ge stondt op het hangen, hé, jongen? Maar, duivel, hoe zijt ge hier versukkeld, ik zou u bij Van Gansen, te Diest, hebben gezocht.

Instede van den drukker te antwoorden, richtte Piroke zijn blikken over de aanwezigen en vroeg:

— Is Janus hier?

— Uw vriend?

— Ja, Janus van Meerhout.

— Ja, ja, hij heeft daar zooeven uw patriottenliedje nog gezongen.

Een man trad door de opeengepakte boeren en viel Piroke om den hals.

— Wel, jongen, ik dacht dat ge al lang dood en begraven waart. Hoe stelt ge het?

Piroke wees met zijn vinger in de richting van de blanke sneeuwwoestijn.

— Vriend Janus, smeekte hij, o, vergeef het mij, vergeef het mij!

— Wat is er gaande, oude vriend? Zijt ge suf geworden van schrik?

— Vergiffenis, stamelde Piroke... Vergiffenis... Tine!...

— Wat, Tine!... Is haar iets overkomen?

— Men vertrouwde Tine aan mijn zorgen toe, en ik heb ze gevangen laten nemen... Vergiffenis... Men heeft haar vermoord!

Janus was als wanhopig, hij wist niet hoe zich te keeren of te draaien, werd rood en blauw, bleek en groen, keek nu Piroke, dan Corbeels aan, streek over zijn voorhoofd, en vroeg toen eindelijk, droef kreunend:

— Tine? zegt ge. Men heeft Tine vermoord?

— Ja.

— Waar?... Waar?...

Piroke wees naar het Westen.

— Op enkele boogscheuten van hier, links van den grooten weg.

Allen wilden naar de aangewezen plaats stormen, wanneer eensklaps de deur werd open geworpen en een vreeselijke verschijning opdaagde.

Het was Dog, de met bloed besmeurde Dog, afschuwelijk om te aanschouwen, met samengetrokken voorhoofd, verwrongen mond, met oogen, waaruit bloed- en wraaklust vlamden, maar waarin ook de diepste weemoed te lezen stond.

Hij droeg een lichaam, gehuld in een lang, wit gewaad, dat langs den grond sleepte; de armen hingen slap naast het lichaam, het hoofd bengelde achterover, de lange lokken golfden in hun zwarte dichtheid naar den grond.

Een ijzingwekkende stilte was over de patriotten gedaald; allen namen eerbiedig den hoed of de klak af en voelden de krop in hun keel dringen.

Dog trad met zijn dierbaren last binnen, ging recht op Janus toe, en legde het lijk vóór hem op een tafel neder.

Toen verstierven de woorden op de lippen van den stumperd en het rouwend geluid der elegie hield op.

Janus wierp zich in bitter vertwijfeling op het zielloos overschot zijner dochter, snikte en weende en riep haar de schoonste namen toe. Vruchteloos. Tine's oogen bleven gesloten, haar hart had opgehouden te kloppen, geen ademtochtje kwam nog over haar met bloed besmeurde lippen.

— Dood, dood! kermde hij. Mijn kind! Mijn Tine!

Allen waren diep geroerd; een dof gebrom steeg in het gemoed der arme patriotten, een vloek rolde over hunne lippen, zij verwenschten de lieden, die niets dan smart en wanhoop over hun vaderland brachten.

Dog bleef onbeweeglijk en sprakeloos staan. Met doffen oogslag zag hij de wanhoop van den ongelukkigen vader. Hij begreep dat die man meer dan iemand lijden moest, omdat de doode gegroeid was uit zijn leven.

Doch in die kalme gelatenheid besefte men hoe groot, hoe oneindig de droefheid moest zijn, die zijn hart beheerschte; allen gevoelden medelijden met den armen jongen, want allen hadden hem lief.

Dog wendde zich tot Janus en sprak deze enkele roerende woorden:

— Ik heb haar gewroken!

Toen viel hij weenend om den hals van Corbeels, die met hem snikte en schreide.

— Dog, mijn lieve, goede Dog!

— Meester... ach... ik ben zoo ongelukkig!

— Wij zullen u wreken, jongen. Zie maar eens rond u.

Dog wierp nu zijn groote monsteroogen op de lijken der Franschen; de lauwe damp van het bloed drong tot in zijn neus en ontvlamde zijn oogen.

En, gedreven door den woesten aandrang, die zijn gemoed vulde, sprong hij op, balde de vuisten en stak deze dreigend ten hemel. Uit zijn keel schorde het wraaklied op, dat jaren lang reeds in zijn binnenste had gehuild.

— Wee de Franschen! Dood aan de belagers van mijn volk, aan de vreemdelingen, die hier onder de leugenachtigste denkbeelden alles te vuur en te zwaard vernielen... Haat in het leven en haat in het graf! Dat zweer ik, hier, op het lijk van den liefderijksten engel, die God in Vlaanderen het leven schonk. Ik zal niet rusten, vooraleer de laatste Sanskulot den bodem van mijn vaderland heeft verlaten!

— Amen! zei Corbeels.

— Amen! prevelden de boeren.

— Wij zweren het u na! hervatte het opperhoofd. Haat aan de Franschen! Haat in het leven en haat in het graf!

— Haat in het leven en haat in het graf! klonk het uit den mond der boeren.

Die strijdkreet drong door de leemen wanden der bouwvallige hut, galmde over de sneeuwwoestijn, en de wind bracht hem over naar de ongelukkige weduwen en weezen, verscholen in het diepste der bosschen, stervend van koude en ellende.

. . . . . .

— Hier hebben we er nog een ! riep een stem in de deur.

Het was Stansen, die met eenige boeren sergeant Van Wilder en den korporaal vooruitstieten.

Er voer een schok door Piroke's ledematen ; hij had den verklikker herkend.

Trillend van woede wendde hij zich tot Dog en, op den sergeant wijzend, riep hij :

— Daar is de moordenaar van Tine. Wreek haar, Dog !

Onder een naar gegil, sprong Dog op Van Wilder toe. De ellendeling voelde de knieën onder zich beven ; hij stak de handen smeekend uit en bad op hartverscheurenden toon om genade.

Dog stond met de bijl in de hand voor den ellendeling. Hij wilde slaan. maar een krachtige hand hield hem tegen.

— Neen, Dog, beval Corbeels, dàt niet, jongen, de kerel is niet eens waard dat ge uw bijl met zijn bloed besmeurt.

— Ge wilt hem dus de vrijheid schenken?

— Volstrekt niet. Hier is een koord, ge kunt hem als galeiboef ophangen.

Hij nam de koord, die nog steeds om Piroke's hals was gesnoerd.

— Dat is, begoje, een goeden inval, lachte Piroke, we zullen hem met dezelfde munt betalen, waarmede hij mij wilde trakteeren.

Bidden en smeeken hielp niet ; de verrader werd naar buiten gesleurd, en op een, twee, drie aan denzelfden boom gehangen, waaraan Piroke moest bengelen.

— En wat zullen we met dezen melkbaard doen? vroeg Stansen.

— Dien binden we eenvoudig met zijn makker aan hetzelfde touw.

— Kapitein, zei Piroke, ik verzoek dat men dezen jongeling voor den kop schiete !

— Waarom?

— Omdat hij, op mijn wensch, dezelfde gunst voor mij gevraagd heeft.

— Maar hij is een Vlaming, die in de smadelijkste omstandigheden tegen zijn broeders te velde trok.

— Het doet er, begoje, niet toe, kapitein. Hij heeft me, in mijn laatste oogenblikken, van dienst willen zijn, en ik vroeg u dit voorrecht om hem te beloonen. Ik geloof dat hij een dapper soldaat is.

Corbeels stemde toe.

Een oogenblik daarna klonk op het neerhof een drievoudige losbranding. Een schreeuw weerklonk : Leve de republiek ! De dappere korporaal was niet meer.

De patriotten konden op die plaats niet veel meer verrichten ; ze moesten verder. Er werd besloten dat men de maagd in gewijden grond zou begraven, waarop men zich op weg begaf.

Droef weergalmden de stappen der patriotten op den met sneeuw bedekten grond ; eentonig klonk het geprevel van het rozenhoedje, dat men bad voor de ziel der arme Tine.

Dog wilde niemand het lijk toevertrouwen en droeg zijn Tine in zijn armen, haar gelaat met zijn tranen besproeiend.

De zon was achter de wolken verdwenen, de wind kloeg nijdig en snijdend uit het Noorden en zong zoo akelig in de dennebosschen.

HOOFDSTUK XXI.

BLOEDIGE GEVECHTEN.

De Boerenkrijg zal weldra ten einde loopen ; de bloedigste bladzijden van dit ontzettend martelaarsboek zullen ontvouwd worden.

O, wat hebben ze geleden, die arme jongens, overgelaten aan zich zelven, die geen ander hoop meer hadden dan de hoop in een beter leven. Zonder ontroering, kan men den moed, de zelfverloochening, de vaderlandsliefde der boeren niet nagaan ; zij zullen weldra sterven voor de vrijheid van hun vaderland, en niet eenmaal denken ze er aan. hun namen aan het nageslacht over te laten.

Laten we de jongens in hun wanhopigen strijd volgen. (1)

« Terzij van Moll, het schoone dorpje in het hartje der Kempen, treft men uitgestrekte mastbosschen aan.

» Door het dichte kreupelhout, dat onder de hooge maste-, eike- en berkenboomen opschiet, zijn de bosschen ontoegankelijk voor hem, die niet in den omtrek thuis hoort.

» De bosschen zijn doorsneden met grachten, die nu, in den Winter, tot aan den boord vol water staan of met eene dunne en bedrieglijke ijslaag zijn bedekt.

» Zandhoogten, laagten, houtwallen en grachten, stronken en struweelen zijn er als zoovele schansen, achter welke men geruimen tijd weerstand kan bieden.

» In het midden van die bosschen, verre van den begaanbaren weg, kampeert een bende Kempenaars, onzeker of zij den volgenden nacht dàar nog wel in veiligheid zullen zijn.

» Het kampement is opgeslagen in een deel van het bosch, waar de takken der masten in elkander slingeren, en alzoo min of meer een loofdak vormen.

» Aan den voet van een zwaren eik, tegen een hoogen zandheuvel, knetteren twee groote vuren, die een dikken, golvenden rook afgeven. Nu eens slaat de wolk, op een zekere hoogte gekomen, in verstikkende gulpen naar beneden of trekt verraderlijk door de boomtakken weg.

» Rook en gloed kunnen de aandacht der Fransche verkenners of spionnen opwekken ; doch de koude is vinnig en men wil, trots alle gevaar, niet verstijven en verkleumen.

» Scherp snijdt de wind nog altijd door het beijsde geboomte, en de grond is klammig door de sneeuw.

» Rondom den vuurgloed staan, trappelend, blazend, met de armen het lijf geeselend, een aantal jongens, armoedig, verwilderd, in verhakkelde kleeding. Als bedelaars en landloopers zien zij er uit, en velen hebben geen lompen meer, om hun naaktheid te bedekken.

» Deze is gekwetst aan het hoofd, gene aan den arm, een derde aan het been ; meest allen lijden, doch klagen doen zij niet.

» In verschillende gevechten met de Franschen hebben zij gewis den neergeschoten vijand uitgeschud, want, deze boer heeft de rijbroek aan van een huzaar, gene pronkt met den hoed van een fusellier, een andere met de gespoorde laarzen van een gendarm en velen zijn met Fransche sabels, karabijnen of pistolen gewapend.

» Hier en daar ziet men tusschen hen een grijsaard, even armoedig en gehavend als de vrijwilliger zelf ; ook wel een jonge man, met fijner en witter handen dan de boeren : deze en gene zijn priesters die, trots alle gevaren, den armen *conscrit* in leven en dood bijblijven.

» Heldhaftige zelfopoffering !

» Levensvoorraad schiet in het kamp te kort : de jongens durven niet altijd op brandschatting uitgaan en de onbekende handen, die brood, bier, genever, ook kruit en lood aanvoeren, kunnen niet tot in het diep dier wildernis reiken.

» De moeders der vluchtelingen, die in den omtrek der bosschen wonen, zijn toonbeelden van liefde en opoffering. Zij brengen 's nachts nu een wollen deken, die den jongen gaarne aan den ouden priester afstaat ; dan een paar stevige schoenen of klompen, ofwel pijp en tabak, wann eten of een goeden slok brandewijn.

» Vandaag is er echter niets aangebracht ; de wegen naar het bosch zijn misschien onveilig en de jongens ingesloten?

» De honger doet zich in het kamp gevoelen ; de oogen staan hol en flonkerend ; het stormt den boer in het hart en soms balt hij dreigend de vuist.

't Zijn leeuwen, die, door honger en koude gemarteld, weldra razend zullen worden.

» Deze jongen gaat trappelend op en neer ; die daar zit op zijn hukken voor het vuur ; ginder ligt er een in een deken gerold. Verder leunt een sterke knaap tegen een boom, en, naar de uitdrukking van zijn gelaat te oordeelen, trilt er een vermaledijding op zijn lippen ».

---

(1) Onderstaande bijzonderheden zijn grootendeels ontleend aan het werk van Dr August Snieders, over den Boerenkrijg.

Lodewijk van Laeken

DE BOERENKRIJG

Volledig verhaal over den

Heldenstrijd der Boeren

in

1798

L. OPDEBEEK - UITGEVER - ANTWERPEN

Lodewijk van Laeken DE BOERENKRIJG

Lodewijk van Laeken

DE BOERENKRIJG

VOLLEDIG VERHAAL OVER DEN

HELDENSTRIJD DER BOEREN

IN

1798

L. Opdebeek = Uitgever = Antwerpen

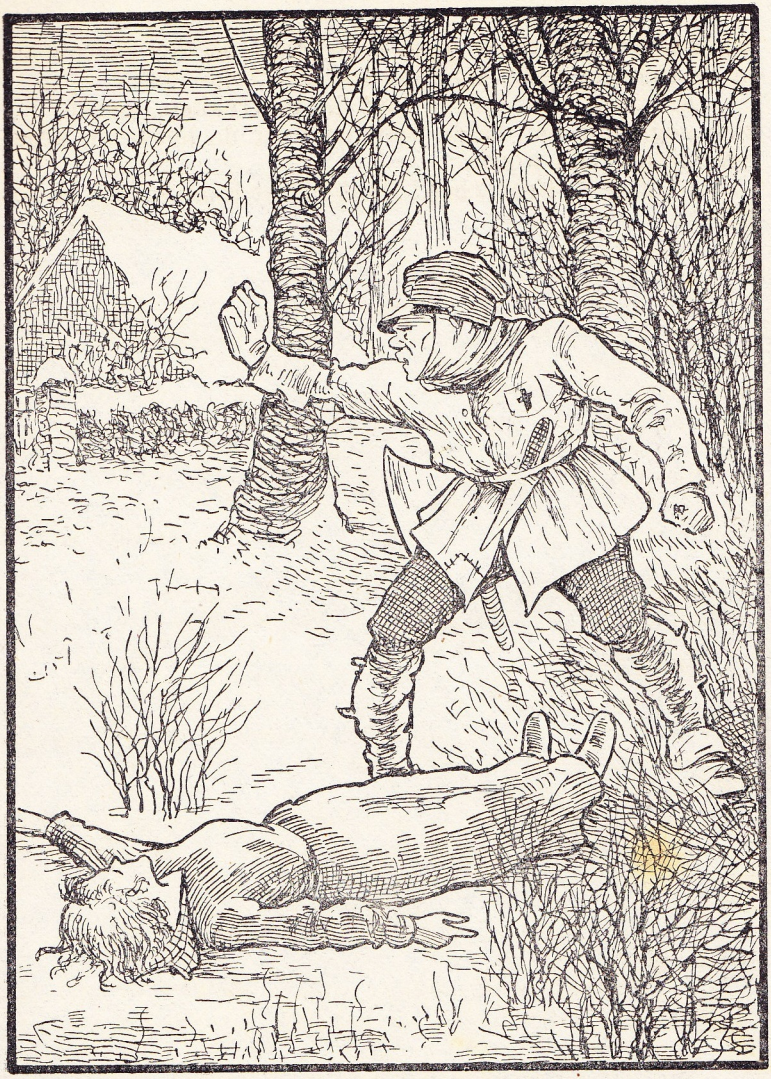

«*Wee u, Franschen!*» (Blz. 256)

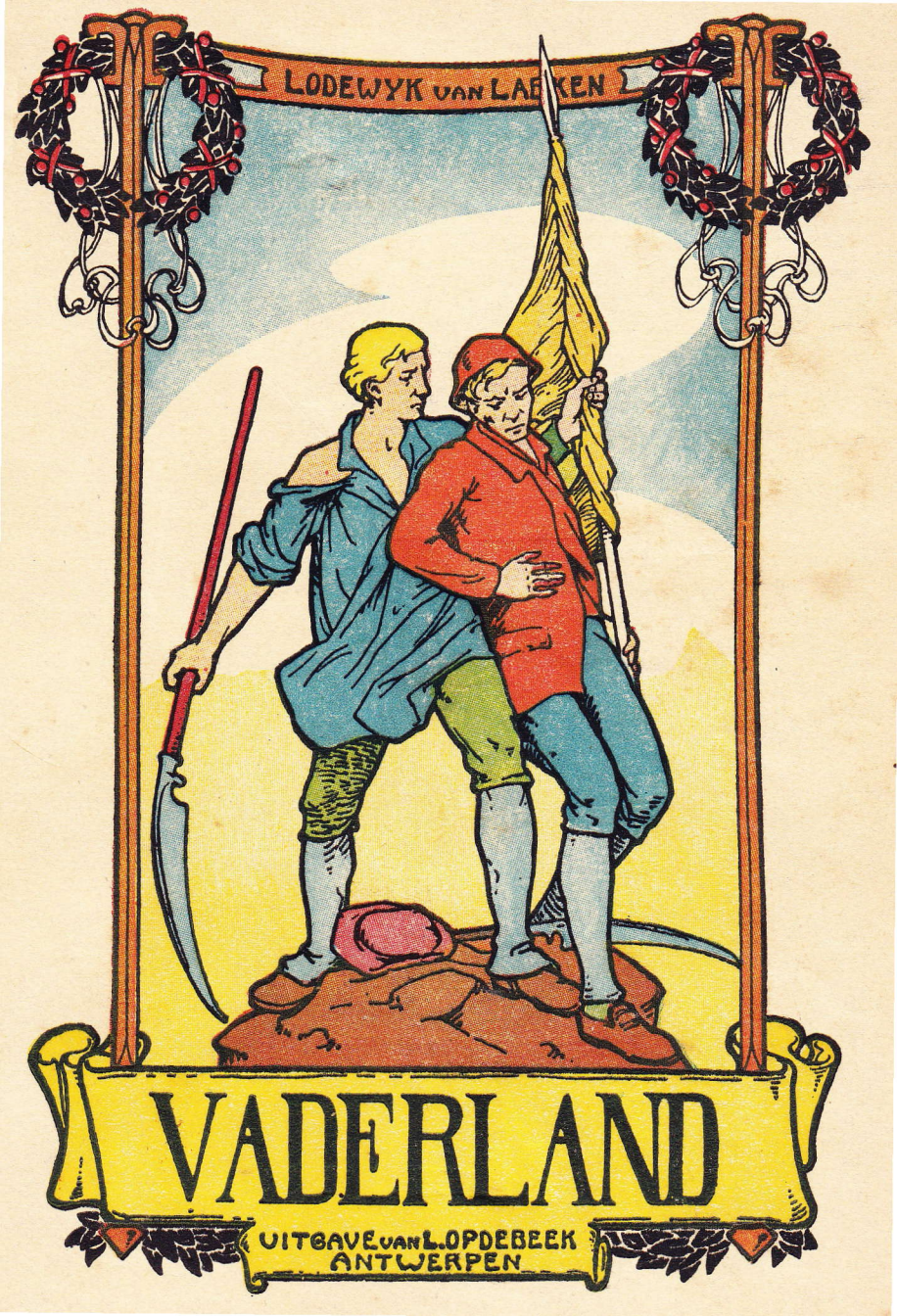
LODEWYK VAN LAEKEN
VADERLAND
UITGAVE VAN L. OPDEBEEK
ANTWERPEN

Lodewijk VAN LAEKEN

VADERLAND

(De Boerenkrijg in de Kempen)

Geheel herziene uitgave

Penteekeningen van Jan WATERSCHOOT
Kleuromslag van Emiel WALRAVENS

L. OPDEBEEK — Uitgever — ANTWERPEN

INHOUD.

		Blz.
1.	De spookgeneraal	3
2.	Op het kasteel te Westerloo	21
3.	«In den St. Sebastiaan» te Oolen	32
4.	Turnhout in het bezit van de Boeren	48
5.	Gevechten rond Leuven	58
6.	Herentals in brand	63
7.	Een engel	90
8.	11 November	111
9.	Het nest is ledig	128
10.	De Franschen voor Diest	136
11.	Dog en Piro ondernemen een gevaarlijken tocht	150
12.	Een bloedige dag	167
13.	Een laatste poging	177
14.	Merkwaardige ontsnapping	187
15.	Begrafenis	197
16.	Een bloedige teerlingworp	209
17.	Te Scherpenheuvel	229
18.	Arme Tina	241
19.	De smart van een held	250
20.	De eed van de Brigands	257
21.	Bloedige gevechten	270
22.	Een spoor in de sneeuwwoestijn	293
23.	De laatste dag	304
24.	Het loon van Judas	313

Deze nieuwe uitgave van «VADERLAND» werd gedrukt op de persen van de drukkerij L. VAN LOON te Brasschaat.

Toelating nr 299